سەرخستنی کۆنگرەی نەتەوەیی چاوەڕوانکراو ئەرکێکی نیشتمانی و مێژووییە

عادل موراد

لە هەولێری پایتەختەوە ئەوە راگەیەنرا کە زیاتر لە 30 پارتی کوردستانی ، بەتەمای پێکهێنانی سەرکردایەتییەکی نەتەوەیی هاوبەش کۆبوونەتەوە.لەکاتێکدا هەموو هەوڵێك بەرز ئەنرخێنین بۆ یەکگرتنی وتاری کوردی و یەکخستنی ریزەکان بۆ بەرەنگاربوونەوەی ئەو گۆرانکاریانەی لە ناوچەکەدا روودەدات، هەندێ تێبینیشمان هەیە لەسەر چونیەتیی بەریوەبردنی کۆنگرەکە . بەلام بەر لە تێبینییەکان، ئەمەوێ ئەوە وەبیری برایان بێنمەوە کە یەکەم کۆبوونەوەی پارتە کوردستانیەکان، لە تشرینی دووەمی 1977دابوو لە بارەگای نووسینگەی پەیوەندییەکانی یەکێتی نیشتمانی کوردستانی لە بێروت (کەمن شانازیی بەرپرسیارێتی ئەو نووسینگەیەم هەبوو) دەسپێشخەرییەکەش لە مام جەلالەوەبوو پێش ئەوەی بەتەواوی بیروت بەجێبێلێ بەرەو کوردستان رۆژی 1977/7/15بەهاوکاریی هاورێیان لە رێکخراوی شۆڕشگێرانەی حیزبی تودەی دژ بە رژێمی شا .

ئەو کۆبوونەوەیە بە یەکەم ناوەرۆکیك ئەژمار ئەکرێ بۆ کارێکی نەتەوەیی کوردستانی یەکگرتوو . وەك لەبیرمبێ ئامادەبوانی کۆبوونەوەکە بریتیبوون لە بەڕێزان :

1-ئەمیری قازی – وەك نوێنەری ئەوسای حیزبی دیموکراتی رۆژهەلاتی کوردستان.

2-حەمید دەروێش-سکرتێری پارتی دیموکراتی کوردی لە رۆژئاوای کوردستان .

3- خوالیخۆشبوو شیخ محەمەد باقی-سکرتێری حیزبی دیموکراتی کوردی رۆژئاوا .

4-خوالیخۆشبوو عیسمەت فەتحولا-سکرتێری پارتی کوردی چەپ لە رۆژئاوا .

5-نێردراوی حیزبی پێشکەوتنی کوردستانی لە باکوری کوردستان (دی دی کەی دی) ئەو کاتە عومەر چەتین سکرتێرییبوو، یارمەتیی گەورەی شۆرشی نوێیاندا بە رابەرایەتی یەکێتی نیشتمانی کوردستانی .

6-شەهید مستەفا نێردراوی پارتی سۆشیالستی کوردستانی لە باکور (نارەوا لە کۆتایی هەشتاکاندا شەهیدکرا)

7-ئەحمەد ئەحمەد جمهورو مستەفا سۆفی(ئیستە لە سوید ئەژین) لە کوردەکانی لبنانەوە کە راستگۆترین هاوپەیمانی یەکیتی بوون .

8-عەدنان موفتی – بە نوێنەرایەتی پارتی دیموکراتی کوردستان-لیژنەی ئامادەکار (سەرۆکی ئەو پارتە د. مەحمود عوسمان بوو و لە نزیکترین هاوپەیمانەکانی یەکێتیبوو.. ئەیویست پارتی لەسەر بنەمایەکی تازە بنیات بنێتەوە .

9-خوالیخۆشبوو عومەر دەبابە کە نوێنەری بزووتنەوەی سۆشیالستی کوردستانیبوو (شەهید سالح یوسفی رابەری بزووتنەوەکەبوو ،شەهید عەلی عەسکەری بەرپرسیاری کوردستانبوو، خوالیخۆشبوو رەسول مامەندو ژمارەیەك سەرکردەی سەربازی و سیاسیی دەرکەوتووی لەگەڵدابوو)

10-د. فوئاد مەعسوم و عادل موراد نوینەرایەتی یەکیتی نیشتمانیانکرد. بەلام بەداخەوە ئەم هەنگاوە نەچوە باری جێبەجێکردنەوە لەبەر زۆر هۆ، لەوانە :بەرەنگاربوونەوەی دەزگا هەوالگرییەکانی ولاتانی ناوچەکە بەرامبەر ئەم

پرۆژە نەتەوەییە کۆرپەیە ، سەرباری هۆکاری خۆیی بزووتنەوە رزگاریخوازە کوردیەکە کە بە دەست کەرتبوون و ناکۆکی و شەڕی ناوخۆوە ئەینالآن .

تێبینییەکانم لەسەر کۆبوونەوەکە

1-وەلاتانی هەندێ پارتی سەرەکیی سیاسیی خاوەن جەماوەری فراوان لە بەڕیوەبردنی دانیشتنی یەکەمدا، سەرەتایەکی باش نەبوو!

2-بچووککردنەوەی دەوری هەندێ پارتی سەرەکی و مامەڵەکردنیان بە یەکسانی لەگەڵ پارتگەلێکی بچووکدا کە بوونیان لەسەر زەمینەی واقیع نیە . بۆ نموونە یەك کورسی بۆپارتی کریکارانی کوردستان/ پەکەکە و بۆ حیزبۆکەیەکیش کە ژمارەیان لە پە نجەی دەست تێپەڕناکا یەك کورسی ! کە ئەم ریکارە لە ویستێکی ناڕاستەوەیەو بۆ یاریکردنە بە تای ترازوو بۆ بەرژەوەندیی لایەنێك !

3-لەو شتانەی سەرسامیکردم ،ئەو دژیەکیانەبوو کە لە یەکەم دانیشتنەوە سەریهەڵدا ، .بۆ نموونە چۆن ئەوە لێکئەدەیتەوە بانگهێشتی چەند پارتێکی کوردی لە سوریا ئەکرێ لەکاتێکدا ئابلووقە ئەخرێتە سەر دەروازەی(سیمالکا)کە ئەوە تاکە دەروازەیەکە لەنێوان رۆژهەلات و رۆژئاوای کوردستان بۆ گەیاندنی خواردەمەنی و گواستنەوەی نەخۆش و بریندارو پەککەوتەکان؟؟

4-لەو کۆبوونەوەی یەکەمەدا باسیك لەسەر هێزەکانی تورك نەکرا لە ناوچەی ئامێدی و بامەرنێ کە ئەوە نارەوایەتییەکە بەرامبەر پەکەکە. ئایا ئەو دوو بنکەیە بۆ لێدانی هێزەکانی ئەوان نیە لە ناوەراستی نەوەدەکانی چەرخی رابوردووەوە؟

پیشنیارەکانم بۆ کۆنگرەی نەتەوەیی کوردی :

گرنگترین کارێك کۆنگرە لە سەری پێکبێ (پە یمانی شەرەف)ە .ناتوانرێ پێوانەی ئەو کۆنگرەیە بکرێ بەبێ رێکەوتن لەسەر ئەو پە یمانە. کۆنگرە ، یا ئەو قەوارەیەی لێوەی دروست ئەبێ،ناتوانێ روانینەکانی لەسەر زەمین بچەسپێنێ ئەگەر پە یمانێکی واژو کراوی نەبێ لەلایەن بەشداربوەکانیەوە کە پشتی پێببەستن . نامانەوێ ئەم کۆنگرەیە وەك کۆنگرەی نیشتمانی فەلەستینیی کە نەیتوانی شەڕی حەماس و فەتح راگرێ . بۆیە ئەم پێشنیارانە ئەکەم :

1- پێویستە (پە یمانێکی شەرەف) لە کۆنگرەکەوە دەرچێ کە ئەمانە لەخۆ بگرێ :

أ-ئەو پارتانەی لە شەڕی نارەوای ناوخۆدا بەشداربیانکردوە ،یەکە مجار دان بە هەڵەکانیاندا بنێن، دوایی ئەو پە یمانی شەرەفە واژۆ بکەن بۆ حەرامکردنی بەکارهێنانی چەك بەرووی هیچ پارتێکی کوردیداو بەبێ هیچ بیانوویەك .

ب-تەرمی قوربانیە ونبووەکانی شەڕی برایەتی!بدەنەوە بە کەسوکاریان و داوای لێبوردن لە خاوەن شەهیدەکان بکەن و قەرەبوویان بکەنەوە . ئەمەش بۆ هەموو پارتەکان بەبێ هەڵاوێردن . هەموومان خاوەنی تۆمارێکی شەڕی برایەتین . باشترینیشمان ئەوە ئەبێ یەکە مجار دان بەوەدا بنێ .

ت-بەلێن بدەن بە دوورکەوتنەوە لە نەخشەکانی دەوڵەتە هەرێمیە دوژمنەکانی بزووتنەوەی رزگاریخوازی کوردستانی . هەموو پارتە بەشداربوەکان بە روونی مامەڵە بکەن و پەیوەندییەکانیان بە حکومەتە هەرێمی و جیهانیەکانەوە ئاشکرا بکەن. گفتیش بدەن هیچ پە یمانیك ئە نجام نەدەن لەگەڵ هیچ لایەنیك کە زیان بە سەرجەم دۆزی نەتەوەیی کورد بگەیەنێت .

2- پیشنیار ئەکەم رابەرایەتی کۆنگرەکە بە نۆرە بدرێ بە پارتەکان لەگەڵ رەچاوکردنی پارتە سەرەکیە کاریگەرەکان . ماوەی سەرۆکایەتیەکەش شەش مانگ یا سالێك تێپەڕنەکات . کۆنگرەکە ماوەی سەرۆکایەتیەکە دیاری بکات بەلام ماوەی شەش مانگەکە کردەییانەترە .

3-هەڵبژاردنی ئەم کاتە گونجاو نیە بۆ کۆنگرەکە کە پارتە کوردییەکان خۆیانی تیا ئامادە ئەکەن بۆ هەڵبژاردنی پەرلەمان و ئە نجومەنی پارێزگاکان لە هەرێمی کوردستان . بەستنی کۆنگرەکە لەو کاتەدا ئەشێ پرسیار ی هەندێك بورووژێنێ لەسەر ئەو کاتە. .ئەشێ هەندێکیش دانیشتنەکانی کۆنگرە بقۆزنەوە وەك مادەیەکی راگەیاندن بۆ هەڵبژاردنەکە . بۆیە پیشنیار ئەکەم بەستنی کۆنگرەکە دوا بخرێ بۆ دوای هەڵبژار دنەکان .

4-بەشداریی کەسایەتییە نەتەوەیی و ئەکادیمیەکان لەکۆنگرەکەدا بکری کە رۆڵی بەرچاویان هەبوە لە ئاراستەی نەتەوەیی کوردستانیدا وەك: (کامیل ژیر، جەمال نەبەز، نەجمەدین کەریم، دلیر سدیق، حەمە عەزیز، عەبدولا ئاگرین، حەکیم کاکە وەیس ، هەڵۆ بەرزنجی ، بەختیار شەمەیی ،ئارام قادر، ئاراس نوری ئەحمەد تەها ،زاهیر لەتیف، فەرهاد عەبدول حەمید، هۆگر مەحمود، حسین محەمەد عەزیز، سامان شاڵی، جواد مەلا، دارا عەتار، تەها عەبدولاّ خەیات، دلیر شاوەیس، ئازاد مەنتك ، پشکۆ ئەمین، حەمەرەشید هەرەس، ئەحمەد میراو دەلی، حسین خەلیقی، سیروان کاوسی و هیتریش کە ئیستە ناوەکانیانم لەبیرنیە ئەوانەی رابەرایەتیی بزووتنەوەی نەتەوەیی کوردیان کردوە .

لەگەڵ رێزی براتان عادل موراد .